

Fem stipendiater för kulturbyggnadsvård

Av Roger Blomqvist

Kulturhantverksstipendiet 2018/2019 gavs till fem hantverkare inom murning och putsning. Alla fem stipendiaterna har fått möjlighet att förkovra sig i hantverksyrket med särskild inriktning på traditionella tekniker och material. Stipendiet bidrar till att bevara kunskaper som krävs för underhållet av tusentals historiska kulturbyggnader runt om i Sverige. Bakom stipendiet står några av landets största förvaltare och intressenter av landets historiska byggnader.

– Att få kulturhantverksstipendiet innebär att man under ett par veckor får vara med och arbeta på några av våra mest värdefulla byggnader vi har i Sverige, förklarar Anders Drakes på Murmestare Embetet i Stockholm som förvaltar Reinhold Gustafssons Stiftelse som är en av intressenterna bakom stipendiet. Stipendiaterna är alla skickliga murare som tack vare stipendiet får möjlighet att utveckla sitt hantverk inom traditionella tekniker och materialkunskaper. Det här är kunskap som är helt avgörande för att vi ska kunna underhålla våra historiska byggnader i landet.

Praktiskt stipendiearbete

Kulturhantverksstipendiet instiftades 2015 av Murmestare-embetet i Stockholm och Reinhold Gustafssons Stiftelse tillsammans med Statens Fastighetsverk, Sveriges Murnings- och Putsentreprenadförning - SPEF samt Hantverkslaboratoriet på Göteborgs Universitet. Därefter har Svenska Kyrkan och Stadsholmen anslutit sig till stipendiet. Stipendiet har därför både en bred förankring bland landets stora ägare och förvaltare av kulturbyggnader liksom branschen för utvecklingen av murat och putsat arbete.

Under 2018/2019 har fem stipendiater genomfört stipendiutbildningen. Själva utbildningen består av två veckors praktiskt arbete och en del teori som består i att man får delta på Byggnadsvårdens konvent 2019 som arrangeras i Mariestad. Konventet arrangeras vartannat år.

Hela kvarteret Daedalus i Gamla stan har totalrenoverats. Grundförstärkning, nya stammar, el och vvs, nya badrum, kök och nya utskikt. Fönster renoverades och alla fasader i hela kvarteret har renoverats med kalkbruk och traditionell kalkfärg. Skanska höll i entreprenaden åt Stadsholmen.

Foto: Anders Drakes.

Fåtal som klarar kraven

Den praktiska delen genomförs i samband med renovering som görs på olika kulturbyggnader.

– Det finns ett fåtal företag i landet som klarar den här typen av kvalificerade uppdrag och stipendiaterna får arbeta tillsammans med några av landets skickligaste hantverkare inom området, berättar Helene Hanes, kulturarvsspecialist på Statens Fastighetsverk. För oss är det avgörande för att kunna bevara landets historiska kulturbyggnader att det finns tillgång till hantverkare som kan de traditionella metoderna och materialen.

Fasadrenoveringsprojekt på Grev Magnigatan 15 på Östermalm utfördes av Puts & Plattsättnings AB. Foto: Anders Drakes.

På uppdrag av Stadsholmen fick två av stipendiaterna tillbringa tid hos Tremans Fasad AB. De fick arbeta med fasad- och fönsterrenovering på Barnängens Herrgårds huvudbyggnad på Tegelviksgatan 54. Här renoverades med kalkputs och avfärgades med Gotlandskalk. Här ingick även blästring men det knackades också mycket bomputs. Putsen slätrevs. En hel del lister drogs om eller renoverades med slev och kanitz. Fasaden har rusticerade hörnkedjor och pilastrar där rusticeringen också delvis behövde renoveras. Foto: Anders Drakes.

Karriärsteg

En av stipendiaterna är Tom Yttergren, som tillbringade två veckor på dels projektet kv. Daedalus som är beläget mellan Kåkbrinken, Schönfeldts gränd, Lilla Nygatan och Munbrogatan i Gamla Stan, dels på ett fasadrenoveringsprojekt på Grev Magnigatan 15 på Östermalm. Tom arbetade tillsammans med hantverkare från Puts och Plattsättning AB, ett företag som har lång erfarenhet av kulturbyggnadsvård och en av medlemmarna i SPEF.

– Kulturhantverksstipendiet har varit ett stort lyft för mig, berättar Tom Yttergren. Det är fantastiskt kul att få jobba med den här typen av uppdrag där man kan få vara med och bevara en del av vår historia. Man blir väl mottagen och får bra stöd av dem man jobbar med. Det var två lärorika veckor som jag kommer få stor nytta av framöver. Nu vill jag fortsätta utveckla mitt kunnande. Fler borde ta chansen och söka det här stipendiet. För en hantverkare är det lite av ett karriärsteg.

Hos Puts och Plattsättning AB genomförde även Örjan Selien från Laholm och Staffan Loms från Hällingsjö sin praktik, båda på kv. Daedalus. De två övriga stipendiaterna, Lars P Sarén från Siljansnäs och Nils Johan Sundström från Falun genomförde sin praktik hos Tremans Fasad AB som på uppdrag av Stadsholmen genomfört fasad- och fönsterrenovering av Barnängens Herrgårds huvudbyggnad på Tegelviksgatan 54. I arbetet ingick bland annat listdragning och renovering av rusticering.

Men Tom Yttergren och de fyra övriga stipendiaterna har en del kvar i sin stipendieutbildning. Den 25-27 september arrangeras Byggnadsvårdens konvent 2019 i Mariestad och dit är stipendiaterna inbjudna att medverka. Konventet, som

arrangeras vartannat år, är en mötesplats för alla som har intresse av byggnadsvård i Sverige och Norden.

– Det kommer folk från hela landet, berättar Anders Drakes. Vi hoppas att våra stipendiater har möjlighet att vara på plats i höst. Det är ett bra tillfälle att lära sig mer och lära känna fol

Anders Drakes

Stipendiet ger resultat

Kulturhantverksstipendiet har delats ut årligen sedan 2015 och totalt har 16 murare fått stipendiet sedan starten.

– Kulturhantverksstipendiet är jätteviktigt för oss, berättar Maria Lorentzi, fastighetsingenjör på Stadsholmen. Våra byggnader kräver traditionellt hantverk i underhållet. Stipendiet ger oss tillgång till fler kunniga murare. Behovet är verkligen stort med tanke på att det finns tusentals historiska kulturbyggnader runt om i landet som kräver ständigt underhåll. Vi tycker att det är dags att lyfta in det här kunnandet på landets yrkesskolor. Att lära sig yrkets traditionella metoder och material är viktigt.

Detta är något som även Helene Hanes understryker.

– Den här kunskapen är viktig och kunniga hantverkare är eftertraktade, förklarar hon. Vi hoppas att initiativet med stipendiet både ska ge oss fler kunniga hantverkare och samtidigt bidra till att ämnet lyfts in i grundutbildningen.

Maria Lorentzi
Fastighetsingenjör
Stadsholmen

Helene Hanes
Kulturarvsspecialist
Statens fastighetsverk

Årets stipendiater:

Örjan Selien från Laholm.
Stipendiepraktik hos Puts och Plattsättning AB.

Lars P Sarén från Siljansnäs.
Stipendiepraktik hos Tremans Fasad AB

Nils Johan Sundström från Falun.
Stipendiepraktik hos Tremans Fasad AB

Tom Yttergren från Visby.
Stipendiepraktik hos Puts och Plattsättning AB.

Staffan Loms från Hällingsjö.
Stipendiepraktik hos Puts och Plattsättning AB.

Om Kulturhantverksstipendiet

Bakom Kulturhantverksstipendiet står Reinhold Gustafssons Stiftelse genom Murmestare Embetet i Stockholm, SPEF, branschföreningen för murat och putsat byggande, Statens fastighetsverk, Hantverkslaboratoriet, Stadsholmen och Svenska kyrkan. Första åter genomfördes som ett provår och i december 2015 undertecknades en avsiktsförklaring. Avsikten var att verka för att flera organisationer kunde ansluta och året därpå ingick även Svenska Kyrkan och Stadsholmen i Stockholm.

Mer information om kulturhantverksstipendiet:

www.kulturhantverksstipendiet.se

För ytterligare information kontakta:

Anders Drakes

Tel: 0706-56 09 30

E-post: drakanders@gmail.com

